

Standardizirani prema kompetencijama orijentirani pismeni
ispit zrelosti / ispit zrelosti te diplomski ispit

7. svibnja 2015.

Hrvatski

Komentiranje zadataka

Tema:	Biti drugačiji
Naslov zadatka:	Bijela vrana
Vrsta teksta:	Interpretacija
Broj riječi:	360–440
Objašnjenja uz situaciju:	–
Rješavanje zadatka u vezi sadržaja:	
Funkcije teksta/smjernice koje treba ispuniti prema vrsti teksta	sažeti, istražiti, protumačiti
Ključna izjava/Ključne izjave /Pojedinačne izjave polaznoga teksta/polaznih tekstova	Onaj tko se suprotstavlja većini u društvu teško će opstati. Onaj tko je drugačiji od ostalih smatra se čudnim. Teško je plivati protiv strujanja, lakše se predati mirnim vodama...
Mogućnosti uz smjernicu 1: Sažmite ...	- Dolazak stranca u njemu nepoznat grad - On je neobičan, nije kao drugi - Svi mu se smiju, iz dana u dan - Prilagodba ostalima – lakši i mirniji život
Mogućnosti uz smjernicu 2: Istražite ...	Dolaskom u nepoznati grad, glavni lik se čudi onome što ugleda: svi ljudi stoje na glavi. A on – hoda nogama. Najprije se on smije drugima, ali se drugi ne prestaju smijati njemu. Njihov smijeh mu postane nepodnošljiv, svakodnevno ga gledaju kao čudaka. Jednog dana mu padne na pamet: možda su oni u pravu, a ne on. Nakon dugog razmišljanja i kolebanja promijenio je način hoda i odmah se osjeća bolje. Dokazao je da je normalan građanin. Normalno je što svi rade i misle. Počeo je i sam hodati na glavi. Otada živi u savršenom miru. Nije gladan, ima novaca. Postao je ravnopravni građanin.

Mogućnosti uz smjernicu 3: Protumačite ...	Kad dođete u jednu sredinu i hodate na obadvije noge ljudi vas, koji hodaju naopačke, ismijavaju i sa čudom se čude da ljudi još hodaju onako kako se hoda. – „Gle ovog, hoda nogama !“ Hodati na nogama, to jest, imati ispravan stav prema hodaњу. Hodati ispravno u prenesenom značenju znači ispravno živjeti i imati ispravne životne stavove. Ispravan hod doveo je stranac sam u pitanje i u dubokoj dvoumici počeo je razmišljati o prilagodbi društvenom ponašanju . – „Zar nisam ja u pravu?“ „Evo onoga što stoji na nogama a ne hoda glavom!“ Svakim danom hodajući nogama bilo mu je sve gore i gore, a na kraju nije znao što će činiti. Promijenio je svoj hod, prilagodio se gradu i ljudima u gradu, i bilo mu je bolje. Kad je okrenuo glavu dolje sve je bilo u redu, više mu se nitko nije rugao niti ga ružno gledao, samo je imao problema sam sa sobom jer „svoje uvjerenje o ljepoti nožnog hoda, koje, čini mi se, još nisam napustio dakako da nikome ne povjeravam.“ Ne hodaj ponosito na nogama među onima koji hodaju glavom dolje jer ti život neće biti nimalo ugodan. Hodaj kroz život s glavom dolje imat ćeš kruha, kolača i sapuna i bit ćeš „konačno ravnopravan građanin ovog grada, ozbiljan, pun poštovanja prema gradskim zakonima.“
---	--

Tema:	Biti drugačiji
Naslov zadatka:	Nadarena djeca
Vrsta teksta:	Pismo čitatelja
Broj riječi:	360–440
Objašnjenja uz situaciju:	Kontekst uz situaciju je škola. Novi suučenic u razredu je nadprosječno nadaren. Pismo se piše čitateljima šire javnosti.
Rješavanje zadatka u vezi sadržaja:	
Funkcije teksta/smjernice koje treba ispuniti prema vrsti teksta	prikazati, objasniti, prosuditi
Ključna izjava/Ključne izjave / Pojedinačne izjave polaznoga teksta/polaznih tekstova	Prvi tekst predstavlja specifične karakteristike i osobine ličnosti nadarenog djeteta koje iziskuje zahtjevno odgojno djelovanje roditelja, ali i posebnu pažnju dobro educiranih učitelja. Takvo se dijete ne uklapa i uobičajena očekivanja po ponašanju i uspjehu u školi, pa im zbog toga treba individualizirani pristup. Najveći problemi takve djece je često socijalna prilagodba. Po definiciji kreativni, samostalni u rješavanju problema u učenju, daroviti, ali i neorganizirani, introvertirani i usamljeni, tzv. „vunderkindovi“ trebaju poseban tretman u obitelji i školi, na što ukazuje primjer jednog takvog nadprosječno nadarenog đaka koji želi biti veći od Nikole Tesle – opisanog u tekstu 2.
Mogućnosti uz smjernicu 1: Prikažite ...	Puno mlađi suučenic u razredu koji je preskočio čak tri razreda te članak na internetu autorice Lejle Karijašević o specifičnostima nadprosječno nadarene djece poticaj su sve veće zanimanje za ovu temu. Često razmišljanje o uspjehu u školi takvog đaka, ali i o vidljivim nedostacima u njegovom socijalnom ponašanju u razredu, doveli su do odluke pisanja pisma čitateljima o ovoj zanimljivoj temi.
Mogućnosti uz smjernicu 2: Objasnite ...	Autoričine tvrdnje: takva se djeca često ne uklapaju u društvo svojih vršnjaka po ponašanju; tjelesno i emocionalno su djeca, a umno odrasle osobe; posebne škole za darovitu djecu koje postoje u Europi, ne u Hrvatskoj, povoljne su po programima rada; takva se djeca često dosađivaju u školi zbog nestimulirajućeg programa; druga strana medalje – nerealistično očekivanje okoline; autorica tvrdi da zna kako funkcioniraju takva djeca. Sve te tvrdnje mogu se potvrditi ili poricati po vlastitom iskustvu s takvim suučenicom u razredu.
Mogućnosti uz smjernicu 3: Prosudite ...	U usporedbi vlastitog iskustva i Tina koji je opisan u drugom tekstu te na temelju već obrazloženih argumenata treba jasno izvući zaključak o tome gdje su prednosti, a gdje nedostaci u životu visoko nadarene i nadprosječno inteligentne djece. Pitanje koje se postavlja, a o čemu treba prosuditi je – između ostalog – uloga čovjeka u društvu.

Tema:	Zdrav život
Naslov zadatka:	Zašto su i mladi ljudi sve deblji?
Vrsta teksta:	Komentar
Broj riječi:	360–440
Objašnjenja uz situaciju:	Komentar za školske novine.
Rješavanje zadatka u vezi sadržaja:	
Funkcije teksta/smjernice koje treba ispuniti prema vrsti teksta	sažeti, objasniti, iznositi i obrazložiti
Ključna izjava/Ključne izjave / Pojedinačne izjave polaznoga teksta/polaznih tekstova	Stručnjaci upozoravaju da sjedeći stil života i nezdrava prehrana predstavljaju rizik da bi sadašnja mlada generacija mogla biti prva koja će živjeti kraće od generacije svojih roditelja. Šokantni rezultati američkog istraživanja pokazuju da se djeca i mladi ljudi danas premalo bave važnom fizičkom aktivnošću i da ih entuzijazam za sport već ostavlja u dobi od osam ili deset godina. Zabrinjavajuća je i činjenica da su djevojčice još puno manje aktivne od dječaka i da situacija u Europi nimalo nije bolja. Navedeni primjer mladih Britanaca govori o tome da je gotovo trećina djece i mladih u dobi između 2 i 15 godina debela ili pretila, kako tvrde stručnjaci.
Mogućnosti uz smjernicu 1: Sažmite ...	- Šokantni rezultati istraživanja Sveučilišta u Newcastleu - Djeca od osam do deset godina provode manje od 20 minuta dnevno baveći se fizičkom aktivnošću - Mnoge mlade djevojke vježbanju samo 17 minuta dnevno - Zdravlje malde generacije je ozbiljno ugroženo - Smjernice javnog zdravstva - Moguća prva generacija koja će umrijeti u ranijoj dobi nego njihovi roditelji
Mogućnosti uz smjernicu 2: Objasnite ...	Usporediti rezultate predmetnog istraživanja sa vlastitim životom i sa navikama prijatelja iz vlastite generacije. Navesti uzroke premale fizičke aktivnosti i gubljenja interesa djevojčica i dječaka za bavljenjem sportskim aktivnostima osobnog okruženja i ocijeniti da li ona zaista postoji u vlastitoj generaciji. Potkrijepiti dobre i loše navike i tvrdnje primjerima iz osobnog iskustva.

Mogućnosti uz smjernicu 3: Iznesite ...	Poboljšanje tjelesnog i duševnog stanja mladih ljudi u smislu poslovice „U zdravom tijelu zdrav duh“. Zdravo društvo će imati bolje i učinkovitije rezultate razvoja. Navika fizičke tjelesne aktivnosti od vrtića do staračkih domova. Manja izdvajanja za socijalna davanja, a veća za razvoj znanosti kao posljedica manje pretilosti i veće fizičke aktivnosti kroz cjelokupni život. Fizička aktivnost je zdravlje za tijelo, dušu i društvo. Sport je tjelesni, duševni i društveni „antibiotik“. Zdrav čovjek ima sto misli, a bolestan samo jednu.
--	---

Tema:	Zdrav život
Naslov zadatka:	Nezdrava školska prehrana
Vrsta teksta:	Otvoreno pismo
Broj riječi:	360–440
Objašnjenja uz situaciju:	Otvoreno pismo školskim kuhinjama
Rješavanje zadatka u vezi sadržaja:	
Funkcije teksta/smjernice koje treba ispuniti prema vrsti teksta	prikazati problem, razmotriti, apelirati
Ključna izjava/Ključne izjave / Pojedinačne izjave polaznoga teksta/polaznih tekstova	Hrana koju u Hrvatskoj konzumiraju hrvatski učenici je nekvalitetna i nezdrava. Unatoč raznih upozoravanja stručnjaka, školski jelovnici i dalje svakodnevno diljem zemlje nude brzu hranu kao hot dog, hamburger i pizzu. Hrvatski zavod za javno zdravstvo ukazuje na neposrednu povezanost prekomjerne težine školske djece od 11 do 15 godina u omjeru od 11 posto sa lošom prehranom i mogućih kroničnih bolesti kao posljedice krivih prehrambenih navika koje se dakako već stječu kod kuće. Iako stručnjaci jasno formuliraju što bi se trebalo naći na školskom jelovniku kao kvalitetni obrok svaki dan, Hrvatska, nažalost, još nema svoga Jamieja Olivera koji bi se izborio za zdravu prehranu učenika u školama u suradnji s nutricionistima.
Mogućnosti uz smjernicu 1: Prikažite ...	Prema informacijama i primjerima iz teksta (OŠ A. Kovačić, škole u Kloštar Ivaniću i Klinča Selu) hrana u školama sve je sličnija fast foodu, povrće se jede samo jednom mjesečno, a brza hrana je svakodnevno na jelovniku što sami roditelji djelomično i zahtijevaju za svoju djecu umjesto kuhane hrane. Roditelji sami često nisu svjesni da loš izbor namirnica i krive prehrambene navike rezultiraju debelom djecom, debelim odraslima i raznim bolestima. Kao dobar primjer navedena je Velika Britanija sa TV-kampanjom „Goli kuhar“ koja je dovela do preokreta u svijesti puno ljudi, a čak i vlade time da je povećala sredstva za kvalitetnu i zdravu prehranu školaraca. Prema vlastitom iskustvu: navoditi razne primjere iz vlastitog školskog života. Kakva je situacija sa hranom na vlastitoj školi, na prijašnjim školama koje je učenik/učenica pohađao/pohađala, kako izgleda obrok za školu koji se sprema kod kuće, što nudi školski bife i kakav je ručak u produženom boravku.

Mogućnosti uz smjernicu 2: Razmotrite ...	Na školskom bi se jelovniku za ručak svaki dan trebalo naći i povrće i svježa salata kao i svježe voće i sokovi te žitarice. Školska hrana mora biti svježe pripremljena. Treba nuditi i jela od mesa i jela bez mesa svakim danom, budući da neka djeca meso ne jedu. Svježe pripremljena hrana ljepše izgleda i bolje se jede. Jelo treba biti ukusno i primamljivo za oči – najbolji primjer: kuhinja Jamieja Olivera. Đaci koji se vole baviti kuharstvom i biologijom mogli bi fungirati kao savjetnici u kreiranju novih jelovnika jer đaci najbolje sami znaju što je dobro i što vole jesti, a to i nije uvijek fast food!
Mogućnosti uz smjernicu 3: Apelirajte ...	Zdrava prehrana i zdravlje: prehrambene navike se stječu od malih nogu. Ne samo roditelji nego i škola kao dobar uzor trebaju formirati svijest o tome da masna, slatka i brza hrana nije dobra za čovjekovo zdravlje. Kao posljedica nepravilne hrane mogu se razviti i razne kronične bolesti: srčane bolesti, povišeni tlak, šećerna bolest. Gojaznost je važan čimbenik u nastanku poremećaja psihičkog zdravlja. To se odnosi posebno na mlade ljude. I djeca vole raznolikost u svemu – nitko ne voli svakodnevno istu ponudu. Nitko ne želi biti debeat i bolestan. Ako jedemo brzu hranu, brzo postanemo ponovo gladni!

Tema:	Obrazovanje
Naslov zadatka:	Obrazovanje kod kuće
Vrsta teksta:	Preporuka
Broj riječi:	405 – 495
Objašnjenja uz situaciju:	Susjedi sele u Kanadu. Preporuka se odnosi na daljnje obrazovanje njihovog šestogodišnjeg sina.
Rješavanje zadatka u vezi sadržaja:	
Funkcije teksta/smjernice koje treba ispuniti prema vrsti teksta	prikazati, istražiti, preporučiti
Ključna izjava/Ključne izjave / Pojedinačne izjave polaznoga teksta/polaznih tekstova	Zakon u nekim državama dopušta roditeljima da preuzmu obrazovanje svoje djece potpuno u svoje ruke. Učenje kod kuće po izabranim programima, on-line učenje i učenje na daljini te upis na fakultete nakon testiranja za procjenu znanja – sve su to nove mogućnosti za pojedinu djecu i mlade ljude. Ovakav način školovanja, često kritiziran sa strane obrazovnih stručnjaka, otvara diskusiju o sadržajnoj ali i socijalnoj komponenti tradicionalnog obrazovanja ili individualnog učenja kod kuće.
Mogućnosti uz smjernicu 1: Prikažite ...	Objasniti sudjedima da školovanje na daljinu može biti isto uspješno kao i školovanje u društvenim institucijama. Istaknuti prednosti i nedostatke takvog školovanja: - individualni rad - veću angažiranost roditelja u obrazovanju djeteta - socijalne nedostatke - daljnje školovanje na visokim školama i fakultetima - zakonska regulative u Kanadi
Mogućnosti uz smjernicu 2: Istražite ...	- o socijalizaciji djeteta u školi - o mogućoj izolaciji pri učenju kod kuće - o mogućim nedostacima u pogledu gradiva i znanja kod učenja kod kuće - o mišljenju obrazovnih stručnjaka - o mogućnosti daljnjeg obrazovanja - o izboru tema i gradiva za usvajanje znanja - o pojačanom učenju određenih područja prema sklonosti učenika i daljnjem školovanju na visokim školama i fakultetima.
Mogućnosti uz smjernicu 3: Dajte preporuku ...	Individualna obrada teme, na osnovu već navedenih argumenata, jasno izvući zaključak i obrazloženo dati preporuku: za ili protiv obrazovanja kod kuće.

Tema:	Obrazovanje
Naslov zadatka:	Dječaci i škola
Vrsta teksta:	Analiza teksta
Broj riječi:	315–385
Objašnjenja uz situaciju:	Istraživanje o školskom uspjehu djece.
Rješavanje zadatka u vezi sadržaja:	
Funkcije teksta/smjernice koje treba ispuniti prema vrsti teksta	navesti, istražiti, provjeriti
Ključna izjava/Ključne izjave / Pojedinačne izjave polaznoga teksta/polaznih tekstova	Prema nedavnom istraživanju u Njemačkoj dječaci su veliki gubitnici u školskom sustavu. Znatno češće od djevojčica napuštaju školu, češće idu na instrukcije i u manjem broju od djevojčica završavaju srednju školu i maturu. Najugroženiji su dječaci iz slabijeg socijalnog miljea i iz razorenih i neskladnih obitelji. Nadalje stručnjaci vide razloge u činjenici da je mnogo manje muškaraca u obrazovnom sustavu kojim tradicionalno i još uvijek dominiraju žene. Istraživanje ukazuje na razne uzroke koji dovode do lošijeg uspjeha dječaka, ali ukazuje i na to što bi se za dobrobit dječaka moglo i trebalo učiniti uzimajući u obzir njihovu prirodu i različite predispozicije u odnosu na djevojčice.
Mogućnosti uz smjernicu 1: Navedite ...	Ugroženost dječaka u školama iz siromašnih, neskladnih i razorenih obitelji. Dječaci imaju premalo uzora u promijenjenom svijetu s velikim brojem disfunkcionalnih obitelji. U odgojno obrazovnom sustavu mnogo je manje muškaraca nego žena, zbog loše plaćenosti i lošeg statusa. Raširenost mogućnosti traženja identifikacijskog modela među učenicima oba spola. Uloga oca u odgoju ili povezivanje sa užom rodbinom. Istraživačka nastava i nastava orijentirana na akciju koja više odgovara dječacima u školama nije dovoljno zastupljena.
Mogućnosti uz smjernicu 2: Istražite ...	Tekst je pisan u trećem licu i spada među znanstveno popularne tekstove. Rečenice su dugačke, a jezik je studijsko-analitički, tipičan za anketna i studijska ispitivanja. Pisac ovog članka unosi svoja zapažanja i studijske komentare, a analizu dobro uklapa u ovaj studijsko-analitički tekst.

Mogućnosti uz smjernicu 3: Provjerite ...	Dječaci po svojoj prirodi i svojim predispozicijama trebaju više kretanja od djevojčica. Nastava orijentirana na akciju, na djelovanje, mnogim bi dječacima znatno više odgovarala. Dječaci bi trebali imati priliku iskušati naučeno što bi im omogućila istraživačka nastava koja, doduše, isto kao i nastava orijentirana na akciju, još uvijek nije dovoljno ili čak nikako zastupljena u Hrvatskoj. Jedan od razloga za sve češće nezainteresiranosti dječaka za školsko učenje je njihovo virtualno kretanje na internetu ili nekretanje pred televizorom.
---	---

